

www.vsb.cz



RNDr. Ivan Šotkovský, Ph.D.

**ZMĚNY VĚKOVÉ STRUKTURY MĚST MORAVSKOSLEZSKÉHO
KRAJE ZA POSLEDNÍCH 20 LET**

Změny populační velikosti (metodická část)

Mezi významné prostorové cíle lidské společnosti můžeme zařadit:

- *zvyšování kvality života v regionech,*
- *vytváření fungující a co nejméně konfliktní prostorové organizace a*
- *směřování k vyváženější prostorové struktuře.*

Snahu o prostorovou rovnováhu vnímáme jako proces zmenšování prostorových rozdílů

Populační vývoj Česka

Posledních dvacet let počet obyvatel státu roste, což je způsobeno především vlivem váhy migračního salda. Právě dvě poslední dekády je trend populačního vývoje Moravskoslezského kraje zcela opačný, než je tomu v případě celého státu.

Základní demografická rovnice

$${}_{\tau_2}P = {}_{\tau_1}P + {}_tN^V - {}_tD + {}_tI - {}_tE$$

Úvod

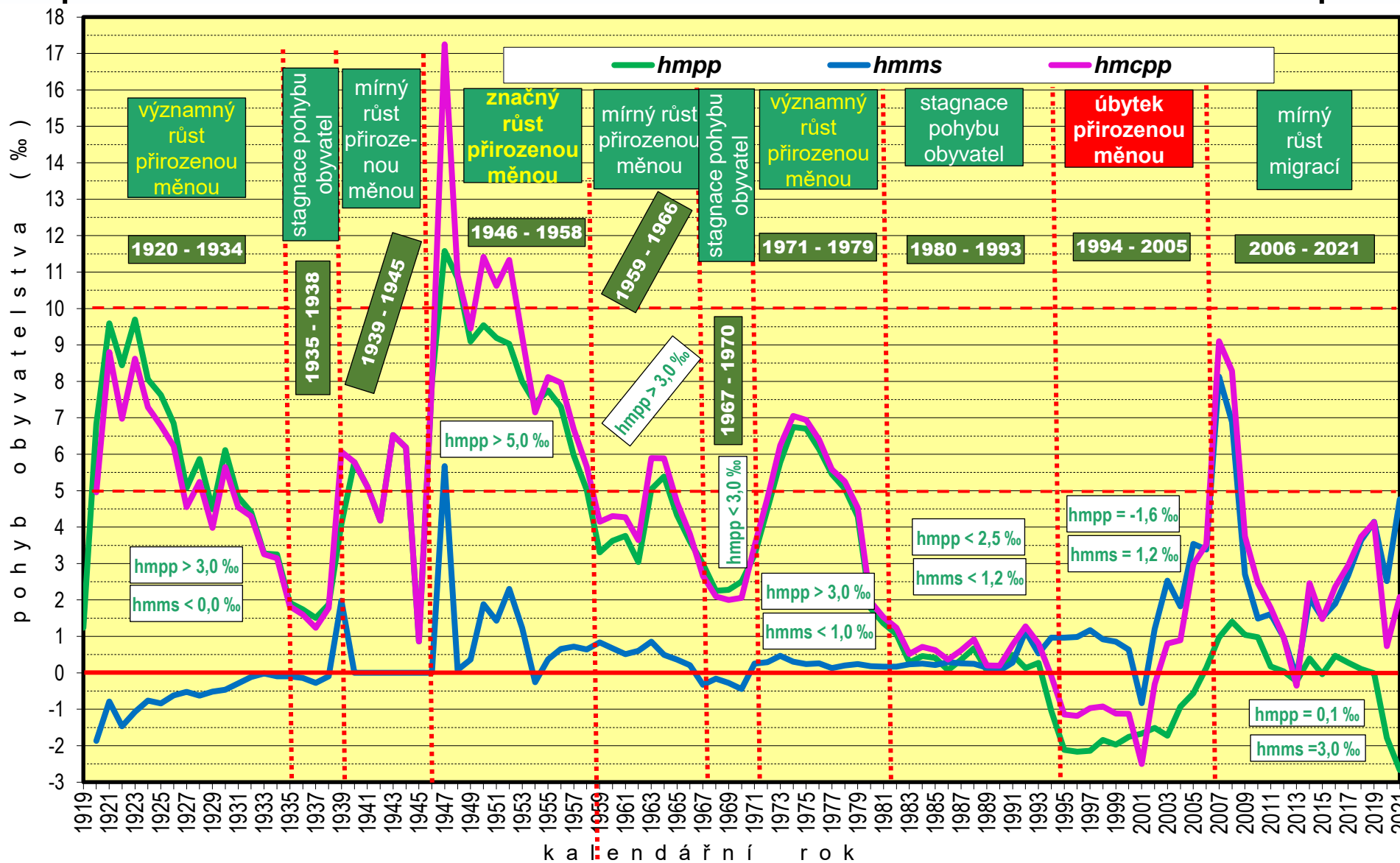
Koncept udržitelného rozvoje OSN a jeho cíle (Spojené národy, 2015)

Cíle udržitelného rozvoje



Úvod

Trendy populačního vývoje Česka



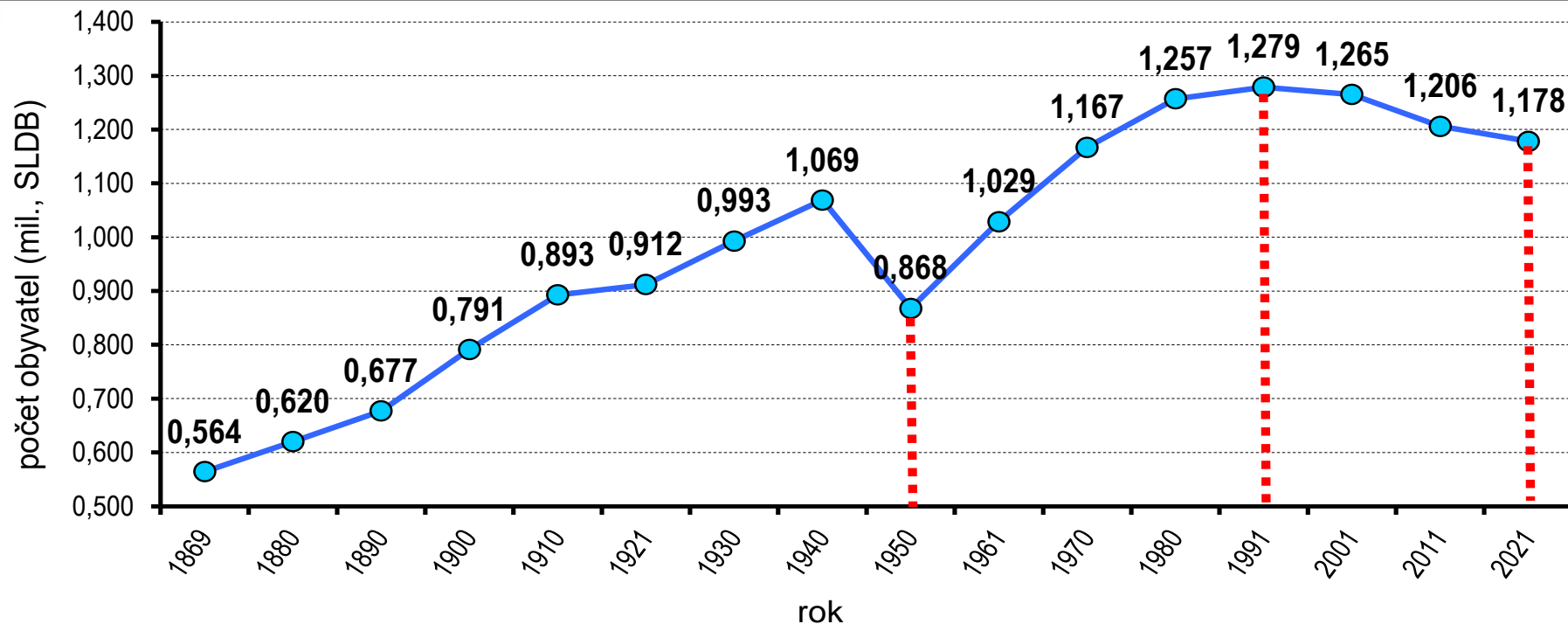
Úvod

Změny populační velikosti krajů Česka

časové období	změny populační velikosti krajů ČR ve vybraných obdobích (%)														
	ČR	PHA	STC	JCK	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JMK	OLK	ZLK	MSK
1890 - 1921	15,5	66,9	7,7	3,0	13,1	20,4	28,1	1,9	0,8	2,7	1,7	23,6	8,6	13,7	34,7
1921 - 1940	12,9	58,7	7,7	-4,9	2,9	19,0	14,8	14,3	4,8	4,7	-3,6	14,9	10,9	15,1	17,2
1940 - 1950	-21,3	-8,7	-14,4	-21,5	-26,6	-55,2	-38,2	-37,3	-20,6	-19,5	-11,7	-12,4	-22,9	2,6	-18,8
1950 - 1993	16,2	15,1	2,7	13,7	5,3	24,9	12,3	15,0	4,3	13,9	15,5	16,8	14,4	25,6	48,6
1994 - 2020	3,5	9,7	25,4	2,7	6,1	-3,7	-1,0	3,2	-0,7	2,3	-2,7	4,6	-3,2	-3,5	-7,2
1869 - 2020	41,5	393,8	43,1	-6,6	5,6	-9,0	31,4	-4,8	-5,2	7,5	0,7	78,9	16,6	84,5	111,4

Úvod

Vývoj počtu obyvatel MSK od roku 1869 (podle SLDB)



Moravskoslezský kraj se stal nejlidnatějším krajem Česka koncem 60. minulého století. Celých čtyřicet let tak byl Moravskoslezský kraj populačně největším krajem našeho státu, než ho v roce 2009 sesadil z první pozice kraj Středočeský. Ten si své prvenství drží dodnes. Svého maxima počtu obyvatel ve výši téměř **1,286 milionů** dosáhl Moravskoslezský kraj **ke konci 1994**. V roce 2010 se před MSK dostal kraj Hlavní města Praha a v roce 2020 kraj Jihomoravský.

Postavení velkých měst v sídelní struktuře MSK

Vývoj počtu obcí Moravskoslezského kraje od roku 2002

velikostní kategorie obcí	počet obcí					počet obyvatel (KS)					počet obyvatel (%)				
	2002	2005	2010	2015	2021	2002	2005	2010	2015	2021	2002	2005	2010	2015	2021
do 999	154	154	147	146	141	78 477	80 370	76 248	76 061	73 054	6,22	6,43	6,13	6,27	6,20
1 000 - 9 999	132	129	136	139	144	347 524	344 804	360 625	378 066	384 567	27,52	27,57	29,01	31,16	32,65
10 000 - 19 999	4	4	4	3	3	53 672	53 231	52 601	41 528	39 654	4,25	4,26	4,23	3,42	3,37
20 000 a více	12	12	12	12	12	782 987	772 364	753 746	717 656	680 714	62,01	61,75	60,63	59,15	57,79
celkem	302	299	299	300	300	1 262 660	1 250 769	1 243 220	1 213 311	1 177 989	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Pokud jde o snížení počtu obyvatel MSK mezi roky 2002 až 2021, tak v tomto období došlo k úbytku obyvatel ve výši téměř 85 tisíc. Přitom je zřejmé, že tento úbytek byl způsoben především dvanácti velkými městy MSK, když se jejich ztráta mezi roky 2002 až 2021 vyšplhala k hodnotě přesahující 102 tisíce. Úbytek obyvatel v malých obcích kraje s počtem obyvatel méně než jeden tisíc dosáhl hodnoty 5,4 tisíce. K úbytku počtu obyvatel došlo rovněž u měst ve velikostní kategorií 10 000 až 19 999 obyvatel a to v celkové výši 14 tisíc. Jedinou růstovou skupinou obcí podle velikostní kategorie byly obce, jejich počty obyvatel přesáhly hranici 1 tisíc, ale nepřekročili hranici 10 tisíc obyvatel. U těchto obcí, který je dnes v MSK 144, došlo k nárůstu o 37 tisíc.

Postavení velkých měst v sídelní struktuře MSK

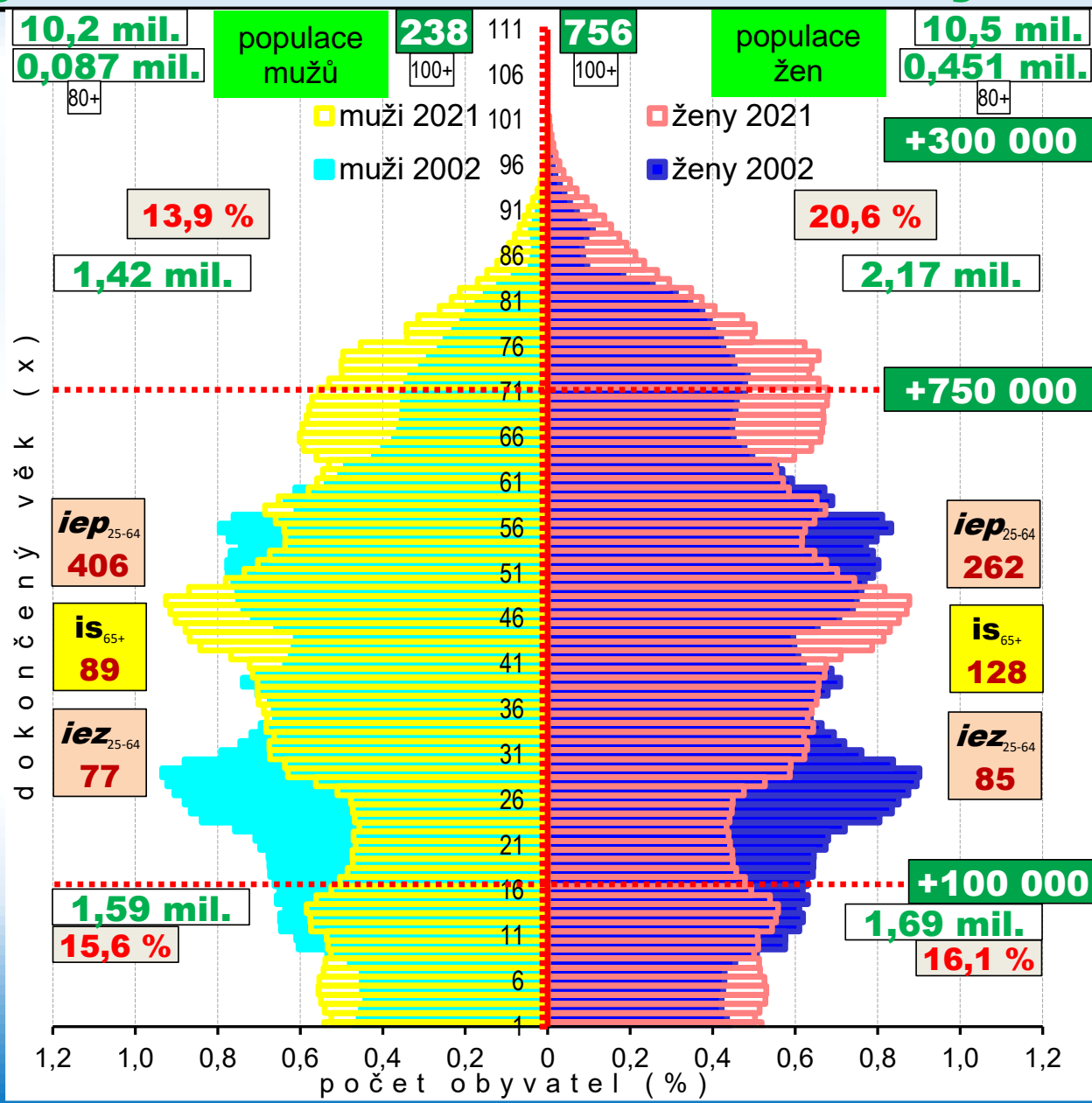
Populační vývoj velkých měst Moravskoslezského kraje od roku 2002

poř.	města MSK (rok 2002)	počet obyv.	města MSK (rok 2005)	počet obyv.	města MSK (rok 2010)	počet obyv.	města MSK (rok 2015)	počet obyv.	města MSK (rok 2021)	počet obyv.	města MSK	p. změna (2002-21)
1.	Ostrava	314 102	Ostrava	310 078	Ostrava	303 609	Ostrava	292 681	Ostrava	279 791	Ostrava	-34 311
2.	Havířov	85 271	Havířov	84 427	Havířov	82 022	Havířov	74 101	Havířov	69 084	Havířov	-16 187
3.	Karviná	64 146	Karviná	63 385	Karviná	60 679	Opava	57 676	Opava	54 840	Opava	-5 891
4.	Opava	60 731	Frýdek-Místek	59 682	Opava	58 274	Frýdek-Místek	56 879	Frýdek-Místek	53 899	Frýdek-Místek	-6 704
5.	Frýdek-Místek	60 603	Opava	59 426	Frýdek-Místek	58 200	Karviná	55 163	Karviná	49 881	Karviná	-14 265
6.	Třinec	38 530	Třinec	37 841	Třinec	37 200	Třinec	35 760	Třinec	34 222	Třinec	-4 308
7.	Orlová	34 488	Orlová	33 717	Orlová	32 067	Orlová	29 524	Orlová	28 206	Orlová	-6 282
8.	Nový Jičín	26 641	Nový Jičín	26 271	Nový Jičín	25 726	Český Těšín	24 787	Český Těšín	23 468	Český Těšín	-2 716
9.	Český Těšín	26 184	Český Těšín	25 913	Český Těšín	25 445	Krnov	23 992	Nový Jičín	22 813	Nový Jičín	-3 828
10.	Krnov	25 654	Krnov	25 282	Krnov	24 940	Nový Jičín	23 571	Krnov	22 665	Krnov	-2 989
11.	Kopřivnice	23 521	Kopřivnice	23 314	Kopřivnice	22 953	Kopřivnice	22 273	Kopřivnice	21 395	Kopřivnice	-2 126
12.	Bohumín	23 116	Bohumín	23 028	Bohumín	22 631	Bohumín	21 249	Bohumín	20 450	Bohumín	-2 666
	města celkem	782 987	města celkem	772 364	města celkem	753 746	města celkem	806 347	města celkem	680 714	města celkem	-102 273

K největšímu relativnímu poklesu počtu obyvatel došlo v Karviné (-22 %), Havířově (-19 %), Orlové (-18 %), Novém Jičíně (-14 %), Krnově (-12 %), Bohumínu (-12 %), Frýdku-Místku (-11 %), Třinci (-11 %), Ostravě (-11 %), Českém Těšíně (-10 %), Opavě (-10 %) a Kopřivnici (-9 %).

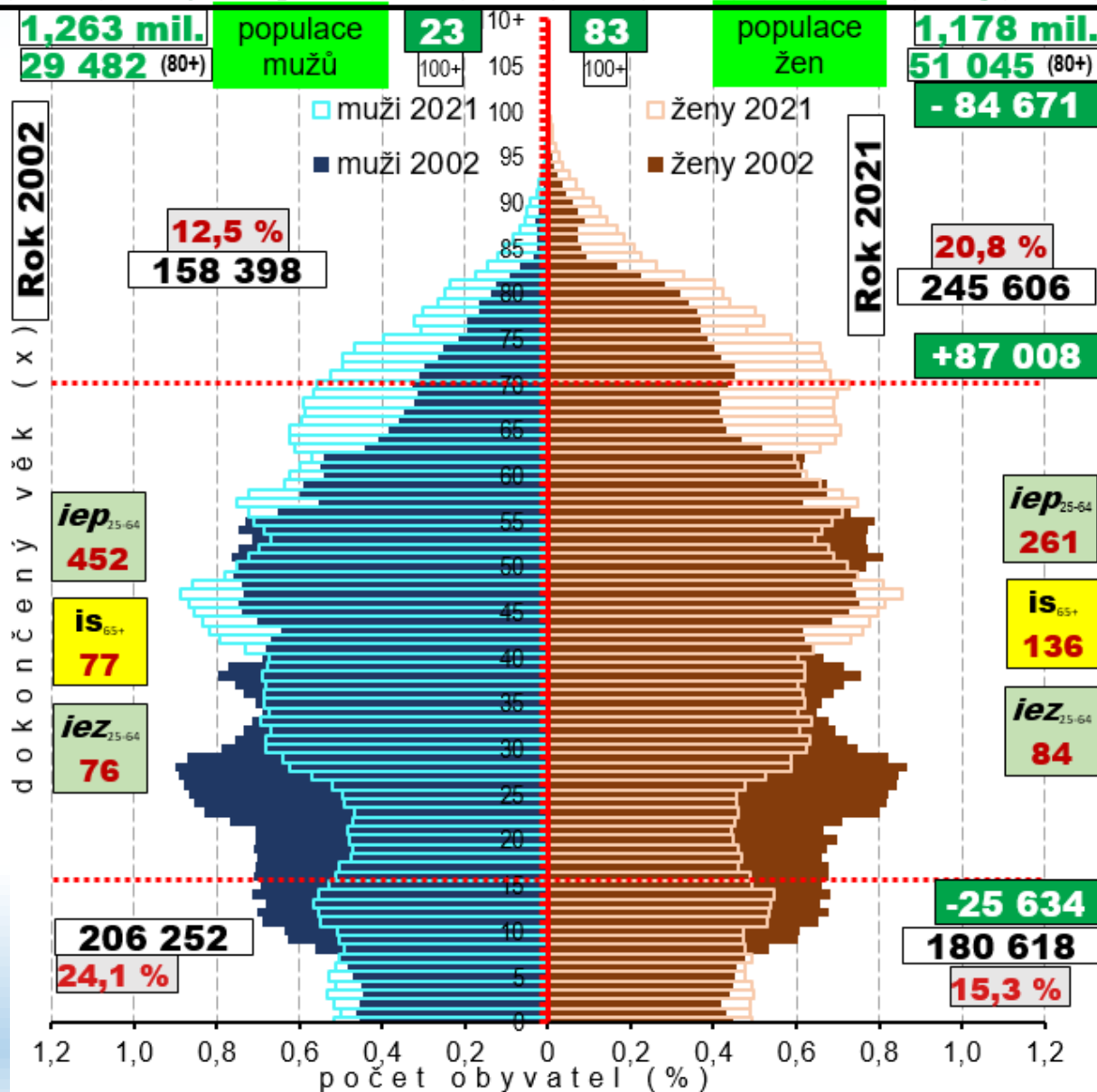
Věkové složení MSK a jeho nejlidnatějších měst

Změny věkového složení ČR mezi roky 2002 a 2021



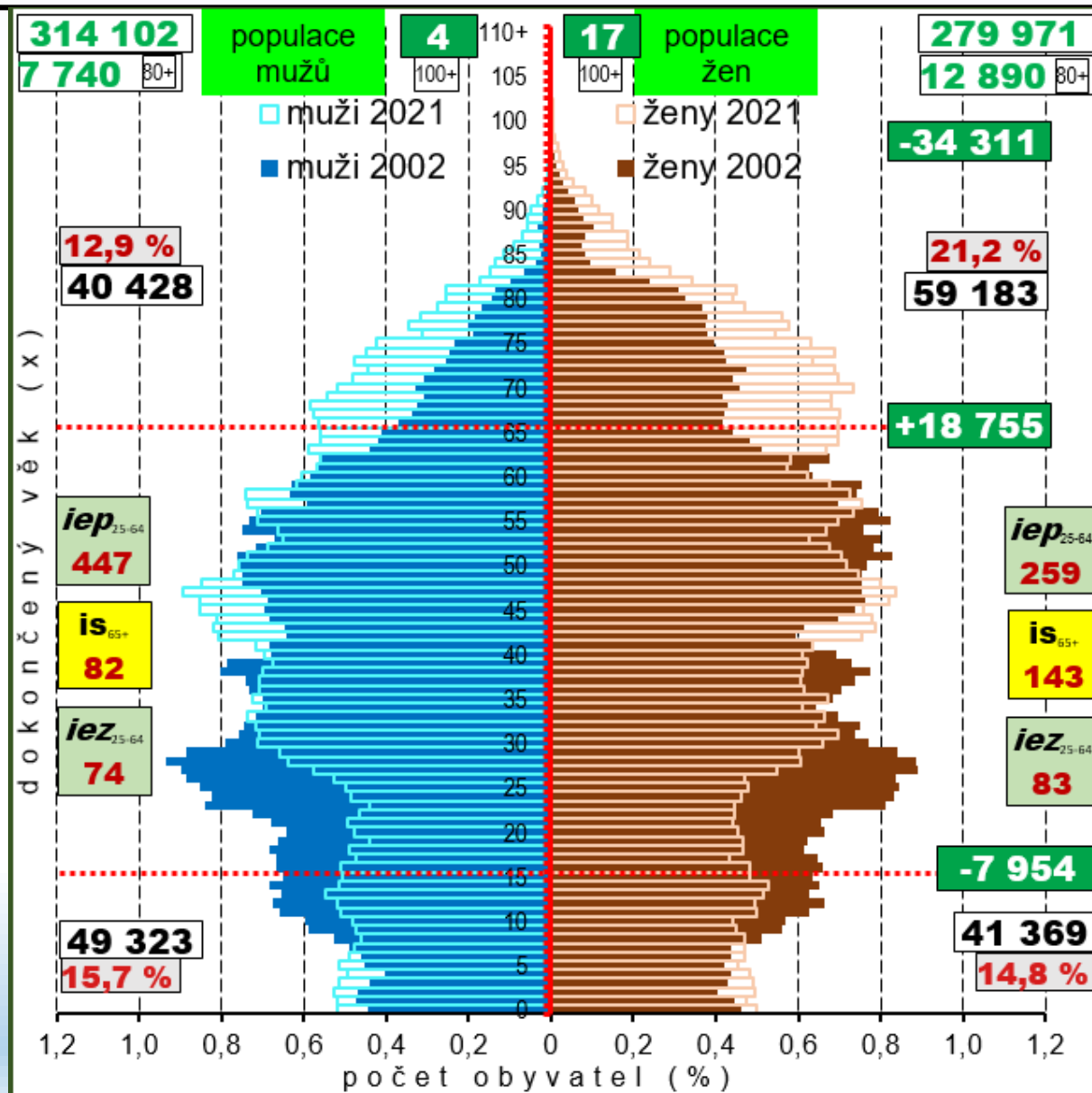
Věkové složení MSK a jeho nejlidnatějších měst

Změny věkového složení MSK mezi roky 2002 a 2021



Věkové složení MSK a jeho nejlidnatějších měst

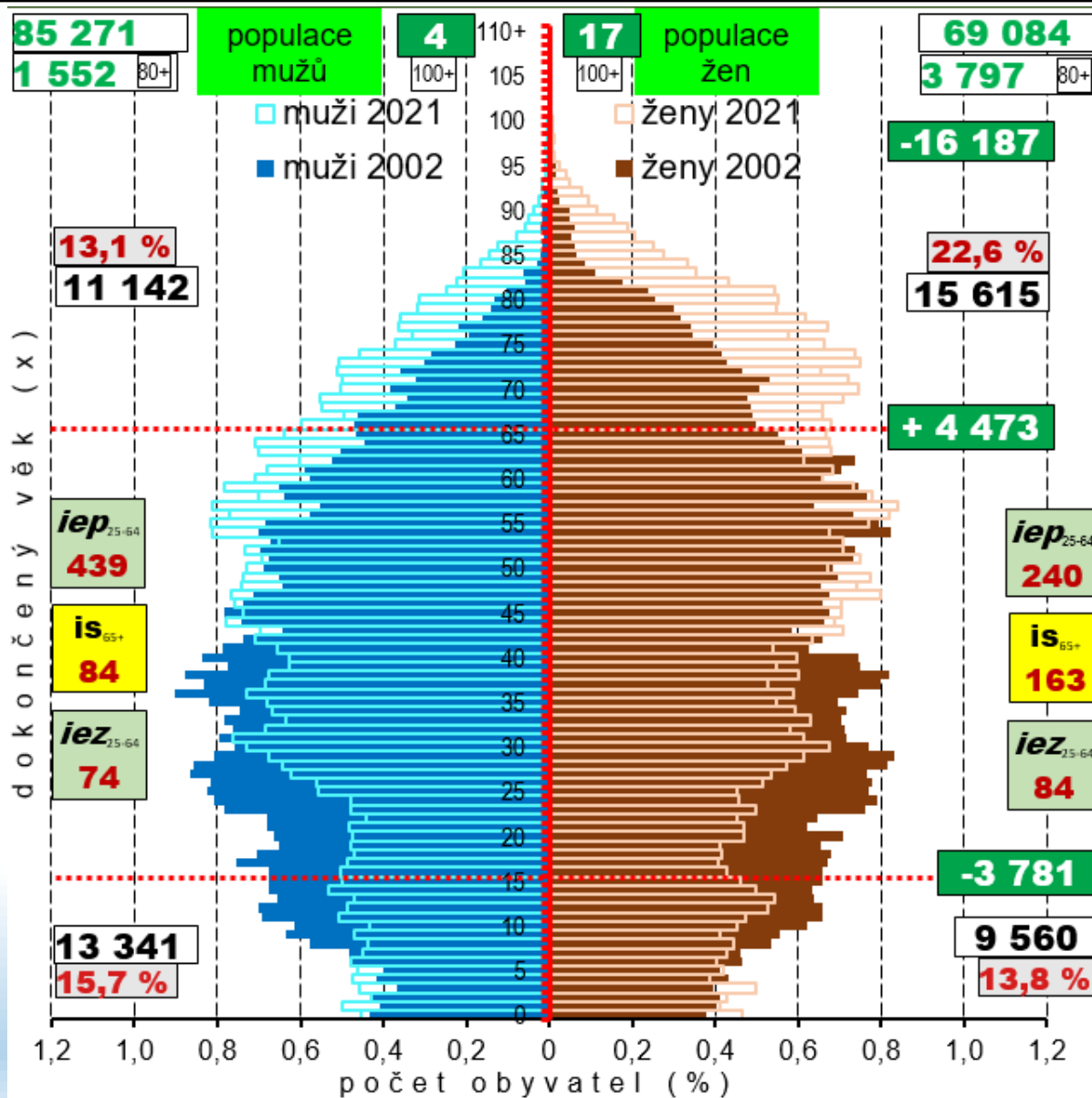
Změny věkového složení Ostravy mezi roky 2002 a 2021



ZMĚNY VĚKOVÉ STRUKTURY MĚST MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE ZA POSLEDNÍCH 20 LET

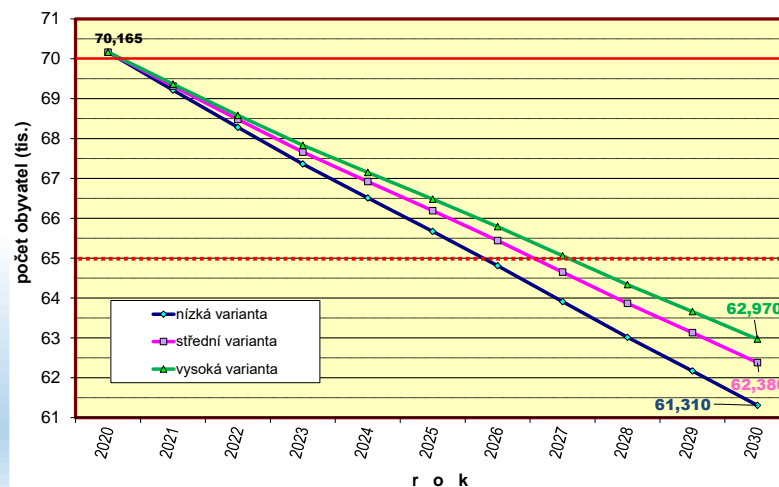
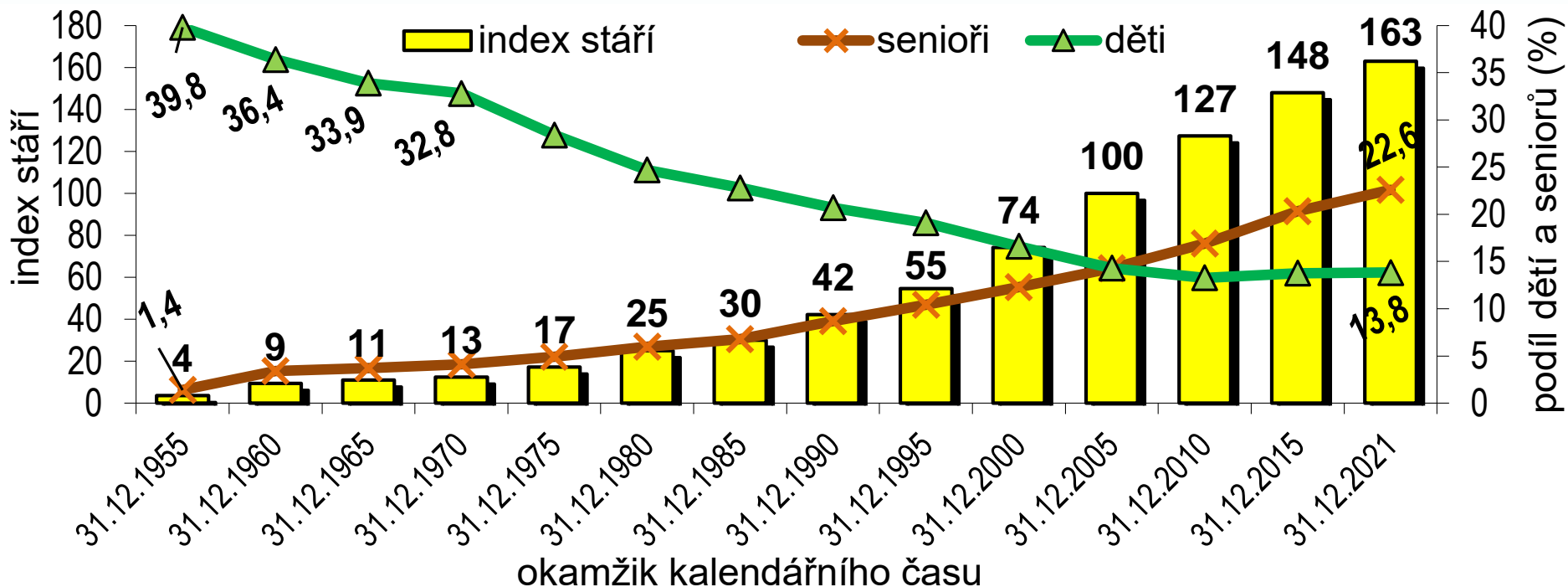
Věkové složení MSK a jeho nejlidnatějších měst

Změny věkového složení Havířova mezi roky 2002 a 2021



Věkové složení MSK a jeho nejlidnatějších měst

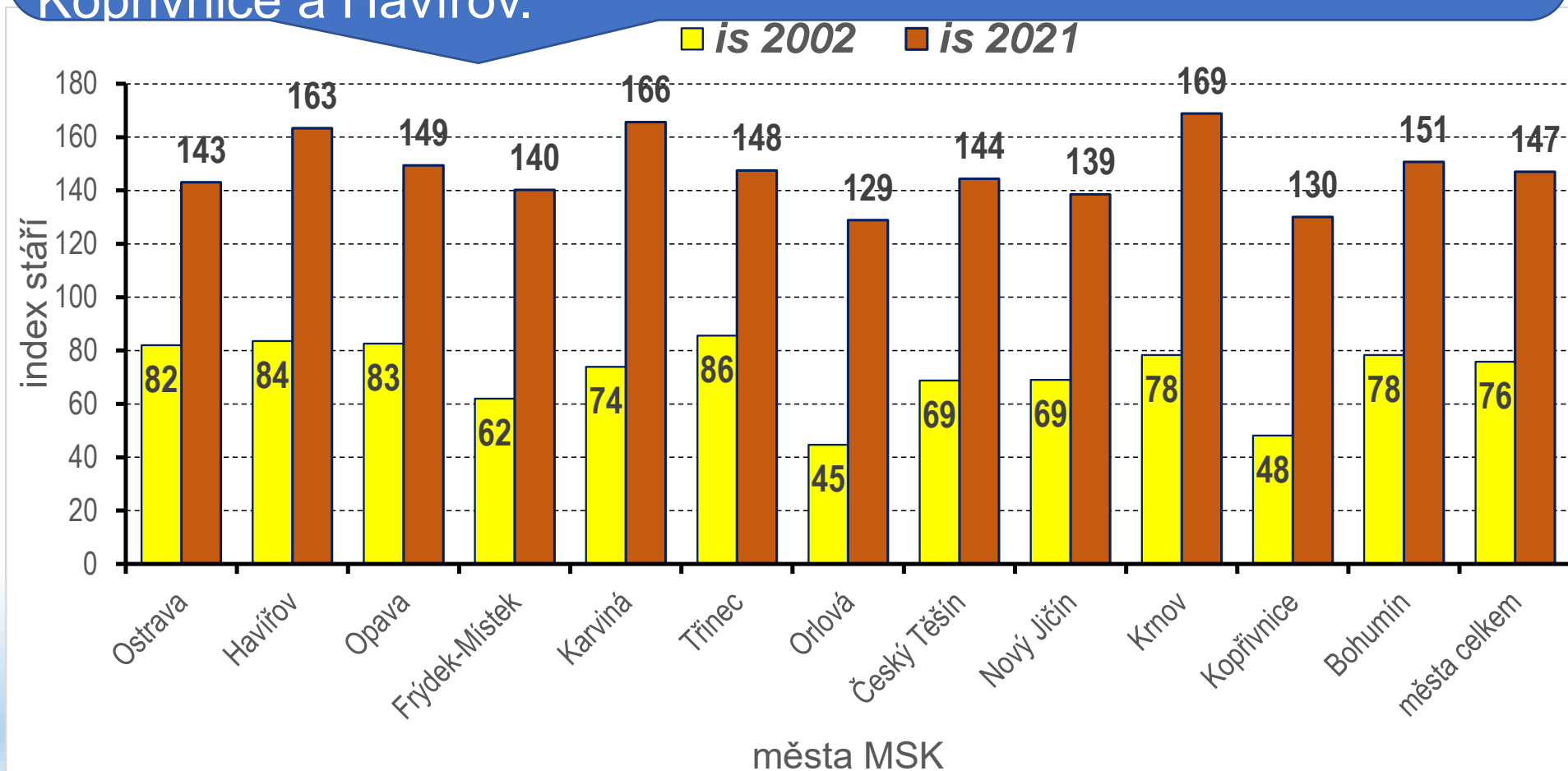
Změny věkového složení Havířova mezi roky 1955 a 2021



Věkové složení MSK a jeho nejlidnatějších měst

Vývoj indexu stáří měst MSK mezi roky 2002 a 2021

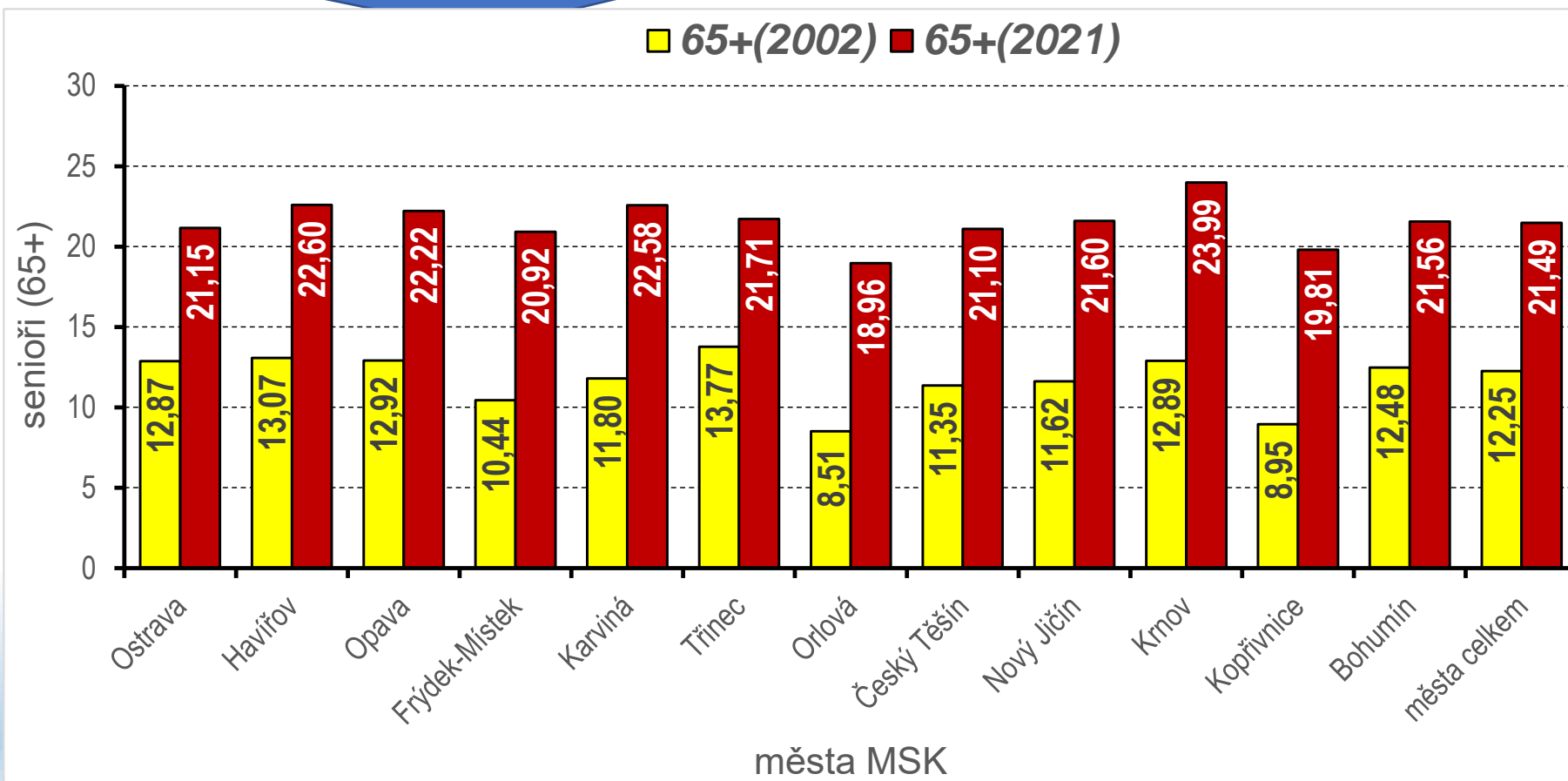
Největší relativní změny v indexu stáří zaznamenaly města Orlová, Kopřivnice, Frýdek-Místek, Karviná, Krnov, Český Těšín, Nový Jičín a Havířov, absolutně Karviná, Krnov, Orlová, Kopřivnice a Havířov.



Věkové složení MSK a jeho nejlidnatějších měst

Vývoj indexu stáří měst MSK mezi roky 2002 a 2021

Největší relativní zastoupení seniorů v populaci mají města Krnov (24 %), Havířov (23 %), Karviná (23 %), Opava (22 %), Třinec (22 %), Nový Jičín (22 %) a Bohumín (22 %).



Závěr

- 1** Zatímco MSK ztratil za posledních 20 let 85 tisíc obyvatel, potom jeho velká města (nad 20 tisíc) přes 102 tisíc obyvatel.
- 2** Největší úbytek počtu obyvatel měla velká města MSK ve věkových kategoriích 15 až 24 let, 25 až 34 let, 0 – 14 let a 35 – 44 let.
- 3** Největší růst počtu obyvatel měla velká města MSK ve věkových kategoriích 65 a více let, 55 až 64 let a 45 až 54 let.
- 4** Index stáří MSK se zvýšil za posledních 20 let z hodnoty 77 na 136.
- 5** Nejvyšší hodnoty indexu stáří dnes dosahuje Krnov (169), Karviná (166), Havířov (163) a Bohumín (151). Přitom hodnota MSK je 136 a hodnota 12ti jeho největších měst je 147.

Závěr

- 6 Nejnižší hodnotu indexu stáří v roce 2002 měli města Orlová (45), Kopřivice (48), Frýdek-Místek (62), ČT (69) a NJ (69).
- 7 K největšímu nárůstu mezi věkovými skupinami došlo jednoznačně u skupiny seniorů, tedy osob ve věku 65 a více let.
- 8 K největšímu nárůstu relativní váhy indexu stáří došlo u těchto obcí: Krnov, Kopřivnice, Karviná, Frýdek-Místek, Orlová, Nový Jičín a Český Těšín.